

Katsaus kevätistuntokauteen 2016

Katsaus kevätistuntokauteen 2016

Katsaus kevätistuntokauteen 2016 on kooste asioista, joita eduskunnassa on tapahtunut kevätistuntokaudella.

Katsaukseen on koottu tietoja mm. puhemiehistöstä, lainsäädäntöasioista, talousarvioista, välikysymyksistä, pääministerin ilmoituksista, valtioneuvoston selonteoista ja tiedonannoista, kertomuksista, ajankohtaiskeskusteluista, kansalaisaloitteista, EU-asioista sekä kansainvälisistä asioista.

Katsaus on päivitetty 23.6.2016. Liitteenä on tilastotietoja valtiopäiväasioista ja täysistuntosuunnitelma viikoille 36 - 51/2016.

Syysistuntokauden ensimmäinen täysistunto pidetään tiistaina 6.9.2016

Lisätietoja istuntokauden tapahtumista on internetissä: www.eduskunta.fi

Aurinkoista ja lämmintä kesää!

Eduskuntatiedotus

Päivystävä tiedottaja p. 09 432 2199 ja 050 381 9492,
päivystävä tiedotussihteeri p. 09 432 2019 ja 050 574 0352.

Yleistä

Eduskunta kokoontui kevätistuntokauden ensimmäiseen täysistuntoon maanantaina 2. helmikuuta 2016.

Puhetta johti ikäpuhemies, kansanedustaja Pertti Salolainen (kok.), kunnes eduskunta valitsi puhemiehen ja kaksi varapuhemiestä.

Eduskunnan puhemieheksi vuoden 2016 valtiopäivien ajaksi valittiin Maria Lohela (ps.). Ensimmäiseksi varapuhemieheksi valittiin Mauri Pekkarinen (kesk.) ja toiseksi varapuhemieheksi Paula Risikko (kok.). Puhemiehistö on sama kuin edellisillä valtiopäivillä. Paula Risikon tultua nimitetyksi valtioneuvoston jäseneksi eduskunta valitsi varapuhemieheksi Arto Satosen (kok.) torstaina 23.6.2016.

Vuoden 2016 valtiopäivien avajaiset olivat tiistaina 3. helmikuuta Finlandia-talossa.

Tiistaina 9. helmikuuta pidetyn valtiopäivien avauskeskustelun aiheena oli "Hallituksen politiikka vuonna 2016 ja keskeisimmät eduskunnalle annettavat esitykset".

Kansanedustaja Carl Haglundille (r.) myönnettiin keskiviikkona 22.6. vapautus kansanedustajan tehtävästä 30.7.2016 lukien. Haglundin varaedustaja, Uudenmaan vaalipiirissä on Veronica Rehn-Kivi.

Valtioneuvoston kokoonpanossa tapahtui muutoksia 22.6.2016. Tasavallan presidentti nimitti kansanedustaja Petteri Orpon valtiovarainministeriksi, kansanedustaja Paula Risikon sisäministeriksi ja kansanedustaja Kai Mykkäsen ulkomaankauppa- ja kehitysministeriksi.

Kansanedustaja Maria Tolppanen (ps.) siirtyi 22.6. perussuomalaisten eduskuntaryhmästä sosialidemokraattisen eduskuntaryhmään.

Eduskuntatyö kevätkaudella 2016

Kevätistuntokaudella 2016 eduskunta piti 76 täysistuntoa. Suullisia kyselytunteja oli 18.

Lainsäädäntötyö

Eduskunta hyväksyi kevätistuntokaudella 102 hallituksen esitystä. Osasta hyväksytyistä hallituksen esityksistä on tiivistelmä seuraavassa.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta (HE 96/2015 vp – StVM 4/2016 vp)

Lailla vahvistetaan erityishuollossa olevan henkilön itsemääräämisoikeutta ja itsenäistä suoriutumista sekä vähennetään rajoitustoimenpiteiden käyttöä erityishuollossa. Lainmuutoksen myötä Suomi voi ratifioida vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen.

Hallituksen esitys eduskunnalle Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi (HE 132/2015 vp – MmVM 2/2016 vp)

Metsähallituksesta annettavalla lailla (metsähallituslaki) perustetaan valtion liikelaitos, johon ei sovelleta vuoden 2010 lakia valtion liikelaitoksista. Metsähallitus on perustuslain 84 §:n 4 momentissa tarkoitettu valtion liikelaitos, jota koskevat tarkemmat säännökset sisältyisivät Metsähallituksesta annettavaan lakiin. Metsähallituksen yleistehävänä on käyttää, hoitaa ja suojella hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi. Metsähallituksen hallinnassa oleva valtion maa- ja vesiomaisuus säilytetään valtion suorassa omistuksessa. Metsähallitus on edelleen maa- ja metsätalousministeriön toimialalle sijoittuva liikelaitos, jota ympäristöministeriö ohjaisi toimialaansa kuuluvien julkisten hallintotehtävien osalta.

Euroopan unionin kilpailulainsäädännön vaatimusten toteuttamiseksi perustetaan lisäksi valtion metsätalousosakeyhtiö. Valtioneuvosto oikeuttaa luovuttamaan perustettavalle metsätaloutta harjoittavalle osakeyhtiölle Metsähallituksen hallinnassa olevaan, tuottovaateen alaiseen maa- ja vesiomaisuuteen kohdistuva siirtokelvoton oikeus metsätalouden harjoittamiseen, Metsähallituksen metsätalousliiketoiminta sekä metsätalouden harjoittamiseen liittyvä muu omaisuus.

Eduskunta teki lakiin muutoksia sekä edellytti, että hallitus ryhtyy tarpeellisiin toimiin perustettavan yhtiön kotipaikan sijoittamiseksi Rovaniemelle. Lisäksi eduskunta edellytti, että maa- ja metsätalousvaliokunnalle toimitetaan vuoden 2017 loppuun mennessä selvitys säädettävän lainsäädännön vaikutuksista.

Hallituksen esitys eduskunnalle panostajalaksi (HE 134/2015 vp – TyVM 2/2016 vp)

Uudessa panostajalaissa säädetään räjäytystyötä tekevän henkilön eli panostajan pätevyyskirjojen myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytyksistä nykyistä tarkemmin. Lisäksi säädetään pätevyyskirjojen voimassaolosta, pätevyyskirjoihin liittyvästä rekisteristä, tietojen luovuttamisesta rekisteristä, tietyistä poikkeuksista pätevyyskirjan myöntämiseen sekä tietyistä ilmoitusoikeuksista ja -velvollisuuksista. Lailla kumotaan nykyinen panostajalaki.

Lain tavoitteena on parantaa räjäytystyössä työskentelevien henkilöiden turvallisuutta ja samalla räjäytystyöhön liittyvää yleistä turvallisuutta selkeyttämällä ja ajantasaistamalla sääntely.

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain 6 a §:n muuttamisesta
(HE 143/2015 vp – LiVM 17/2016 vp)**

Tavaraliikenteen kabotaasilla tarkoitetaan valtion sisäistä kuljetusta toisessa EU-maassa rekisteröidyllä ajoneuvolla. Kabotaasi on ollut jo pitkään mahdollista EU:n ja ETA-alueen liikenteenharjoittajille. Sääntely ei koske Suomen ja kolmansien maiden, kuten Venäjän, välistä rajat ylittävää liikennettä.

Kabotaasikuljetusten positiivisina vaikutuksina on arvioitu tyhjänä ajamisen välttäminen, kuljetuskustannusten optimointi ja päästöjen vähentäminen. Lisäksi nämä kuljetukset tuovat myös suomalaisille kuljetusyrittäjille liiketoimintamahdollisuuksia muissa jäsenmaissa. Lainmuutokseen liittyvinä huolina on esitetty toimijoiden tasapuolisen kilpailun edellytyksiä ja harmaan talouden lisääntymistä.

Mahdollisten lieveilmiöiden torjuminen vaatii lain noudattamisen varmistamista ja valvonnan tehokkuutta. Valvonnan tehoisuus ei saa johtaa epäterveeseen kilpailuun tai harmaan talouden lisääntymiseen. Erityisen tärkeää on, että rahtikirjaa koskevien säännösten noudattamista maanteillä valvotaan tehokkaasti. Valtioneuvoston tulee lisäksi huolehtia säännösten noudattamisen valvonnasta vastaavien viranomaisten toiminnan edellytyksistä.

Hallituksen esitys eduskunnalle vuosilomalain, merimiesten vuosilomalain ja sairausvakuutuslain muuttamisesta (HE 145/2015 vp – TyVM 1/2016 vp)

Muutos rajaa äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaan vuosilomakertymää siten, että lomaa kertyy vapaan aikana enintään kuuden kuukauden ajalta, kun nykyisin lomaa kertyy koko ajalta. Samalla työnantajien oikeus vuosilomasta aiheutuvien kustannusten korvauksiin lyhenee koskemaan vain ehdotettua kuuden kuukauden kertymäaikaa. Lisäksi vuosiloman siirtämiseen sairastumisen vuoksi tulee kuuden päivän omavastuu. Omavastuupäivistä huolimatta jokaiselle työntekijälle turvataan vähintään neljän viikon vuosiloma, jos vuosilomaa on kertynyt vähintään 24 arkipäivää.

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta
(HE 146/2015 vp – YmVM 2/2016 vp)**

Jatkossa viranomaiset eivät enää tee liito-oravien pesäpaikkoja koskevia rajauspäätöksiä vaan vastuu niiden säilymisestä siirtyy maanomistajille. Muutoin liito-oravan suojelu säilyy ennallaan, eli lisääntymis- ja levähdysalueita ei saa hävittää. Lakimuutoksella kevennetään samalla määräyksiä, jotka koskevat luonnonsuojelualueiden merkintää maastoon. Kansalliset ja luonnonpuistojen maastomerkit säilyvät ennallaan. Muut valtion ja yksityiset luonnonsuojelualueet merkitään jatkossa maastoon vain, jos niillä on rajoitettu liikkumista tai mairinnousua.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rikoslain 10 luvun sekä pakkokeinolain 6 ja 7 luvun muuttamisesta (HE 4/2016 vp – LaVM 4/2016 vp)

Rikoslain menettämisseuraamuksia koskevaa lukua muutetaan. Muutosten myötä rikoksesta tai rikollisesta toiminnasta peräisin oleva hyöty tuomitaan valtiolle menetetyksi entistä kattavammin. Tavoitteena on estää rikoksista hyötyminen ja hyödyn käyttäminen uusien rikosten rahoittamiseen. Muutoksilla pannaan täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rikosentekovälineiden ja rikoshyödyn jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta Euroopan unionissa.

Hallituksen esitys eduskunnalle tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi Espanjan kanssa tehdyn sopimuksen ja pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen ja pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 5/2016 vp – VaVM 2/2016 vp)

Uuden sopimuksen keskeisin muutos koskee yksityisten eläkkeiden verotusoikeuden jakoa lähde- ja asuinvaltion kesken. Toisin kuin nykyisin, näitä eläkkeitä voitaisiin verottaa jatkossa myös lähdevaltiossa. Suomi voisi verottaa siten vastedes myös niitä yksityisiä eläkkeitä, joita se maksaa täältä Espanjaan muuttaneille eläkeläisille.

Muutokseen liittyy kuitenkin siirtymäaika, joka takaa nykymuotoisen verotuksen vielä kolmannen kalenterivuoden loppuun sopimuksen voimaantulosta. Edellytyksenä on kuitenkin se, että tulo on veronalaista eläkkeensaajan asuinvaltiossa. Jos tämä veronalaisuusehto ei täyty, uuden sopimuksen mukainen verotusoikeus syntyy välittömästi. Tavoite on, että sopimusta voitaisiin soveltaa vuoden 2017 alusta yksityisten eläkkeiden verotusta koskevin siirtymäsäännöksin.

Yksityisten eläkkeiden verotukseen liittyy myös tavallisuudesta poikkeava, ns. käänteinen hyvitysmenetelmä, jolla tulon kaksinkertainen verotus poistetaan. Kun kaksinkertaisen verotuksen poistaa yleensä asuinvaltio, käänteisessä hyvitysmenetelmässä sen poistaa tulon lähdevaltio. Jos siis eläkkeensaaja asuu Espanjassa ja saa Suomesta yksityistä eläkettä, Espanja verottaa eläkettä asuinvaltiona ja Suomi lähdevaltiona, mutta Suomi vähentää tulosta Espanjan veron. Vähennettävä määrä ei saa olla kuitenkaan suurempi kuin vastaavasta tulosta täällä maksettava vero. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että Espanjassa asuva eläkeläinen maksaa Suomesta saamastaan eläkkeestä vähintään yhtä paljon veroa kuin Suomessa asuva, vastaavaa eläkettä saava henkilö.

Eduskunta pitää uutta sopimusta onnistuneena lopputuloksena ja vastauksena pitkäaikaiseen muutostarpeeseen. Se päivittää voimassa olevan, monin osin vanhentuneen ja erityisesti eläkeartiklan osalta kriittistä keskustelua herättäneen sopimuksen vastaamaan kansainvälisiä linjauksia. Eesityksen perusteluista ilmenee myös, että ratkaisevia sykäyksiä neuvotteluprosessissa ovat olleet mm. OECD:n verosopimusmallin muutos vuonna 2005 sekä Tanskan ratkaisu, jolla se irtisanoi oman verosopimuksensa Espanjan kanssa. Muutoksen soisi edistävän myös Portugalin kanssa parhaillaan käytäviä verosopimusneuvotteluja.

Eduskunta toteaa, että muutosesityksessä ei ole arvioitu kovinkaan tarkasti, mikä vaikutus sopimusmuutoksella on verotuottoihin. Huomattava on myös, että pienien eläkkeiden verotus on useissa tapauksissa Espanjassa ankarampaa kuin Suomessa, joten eläketuloista syntyvä mahdollinen verotuotto kohdistuu lähinnä suuriin eläkkeisiin. Verotuottoa voi synnyttää lisäksi sopimusmuutos, jolla täällä olevista asunto-osakkeista saatava vuokratulo ja luovutusvoitto voidaan verottaa Suomessa.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta (HE 6/2016 vp – VaVM 3/2016 vp)

Verotusmenettelystä annettua lakia muutetaan siten, että suomalaiset finanssilaitokset velvoitetaan selvittämään nykyistä laajemmin asiakkaitensa verotuksellinen asuinvaltio kansainvälisesti hyväksytyllä huolellisuusmenettelyllä ja toimittamaan näiden verotusta koskevia tulo- ja varallisuustietoja Verohallinnolle.

Muutoksella varmistettaisiin, että Suomi voi osallistua finanssilitietojen automaattiseen tietojenvaihtoon Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön, OECD:n valmisteleman yhteisen raportointistandardin mukaisesti. Finanssilitietojen automaattisen tietojenvaihdon avulla Suomi saa Suomessa asuvien henkilöiden verotukseen vaikuttavia tietoja näiden ulkomailla olevista varoista ja niiden tuotoista.

Hallituksen esitys eduskunnalle tuomioistuinlaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi HE 7/2016 vp – LaVM 8)/2016 vp

Yleiset säännökset tuomioistuimista ja tuomareista kootaan uuteen tuomioistuinlakiin, samalla kumotaan käräjäoikeuslaki, hovioikeuslaki, markkinaoikeudesta annettu laki, vakuutuslaki, tuomareiden nimittämisestä annettu laki sekä niiden nojalla annetut asetukset. Uuden lain myötä otetaan käyttöön nykyistä joustavampia tapoja käyttää tuomioistuinlaitoksen resursseja. Tuomarit voivat näin nykyistä joustavammin toimia myös toisessa tuomioistuimessa esimerkiksi tilanteissa, joissa tuomioistuimeen tulee yllättäen poikkeuksellisen laajoja tai lukumääräisesti paljon asioita. Myös tuomioistuinten hallinto- ja johtamisjärjestelmiä uudistetaan niin, että ne nykyistä paremmin mahdollistaisivat tuomioistuinten tehokkaan toiminnan

Hallituksen esitys eduskunnalle verotusmenettelyn ja veronkannon uudistamista koskeväksi lainsäädännöksi (HE 29/2016 vp – VaVM 9/2016 vp, ns. VALMIS-paketti)

Uudistus kattaa ensimmäisen osan siitä laaja-alaisesta uudistuksesta, jonka tarkoituksena on yhtenäistää, selkeyttää ja modernisoida kaikkien Verohallinnon kantamien verojen verotus- ja veronkantomenettelyä. Uudistus on kytketty tarkoituksenmukaisuussyistä Verohallinnossa vuosina 2016–2019 toteutettavaan kokonaisvaltaiseen tietojärjestelmien muutoshankkeeseen, jolla nykyiset, noin 70 erilaista ja eri-ikäistä järjestelmää korvataan ns. VALMIS-ohjelmistolla. Näin toimien mittavat lainsäädäntömuutokset voidaan toteuttaa ilman lisäkustannuksia. VALMIS-hankkeeseen itsessään on myönnetty vajaan 120 milj. euron erillisrahoitus.

Uudistus liittyy ensi vuodenvaihteeseen ajoittuvan järjestelmävaiheen käyttöönottoon, jossa oma-aloitteisesti suoritettavat verot - arvonlisävero, työnantajasuoritukset, lähdeverot, vakuutusmaksuvero, arpajaisvero sekä esitykseen sisältyvä uusi apteekkivero - siirretään uuteen tietojärjestelmään. Siksi niitä koskeva menettelyuudistus on nyt ajankohtainen. Samaan yhteyteen on kytketty lisäksi kaikkien verolajien muuttamista, veron määräämistä ja muutoksenhakua koskevat säännökset sekä yleiset menettelysäännökset, joista yksi olennainen koskee oikaisuvaatimus- ja oikaisulautakuntamenettelyn käyttöönottoa kaikissa verolajeissa. Ensivaiheessa uudistetaan myös kaikki Verohallinnon kantamat verot kattava kantomenettely, joka otetaan käyttöön kuitenkin vaiheittain.

Uuteen järjestelmään liitetään seuraavaksi yhteisöjen tulovero, jota koskevista menettelymuutoksista on tarkoitus saada esitys eduskunnan käsittelyyn jo ensi syksynä. Lainsäädäntömuutokset ehdittäisiin ottaa siten huomioon ennen kuin siirto uuteen tietojärjestelmään toteutetaan suunnitelmien mukaan marraskuussa 2017. Viimeinen osa kokonaisuutta käsittää henkilöasiakkaiden tuloveron, kiinteistöveron sekä varainsiirtoveron. Sitä koskeva lainsäädäntöpaketti on ajoitettu kesään 2017 ja käyttöönotto tietojärjestelmään marraskuuhun 2018.

Uudistuksella pyritään myös entistä reaaliaikaisempaan verotukseen. Siihen liittyy viime vaiheessa myös ajatus joustavasti valmistuvasta verotuksesta, mikä nopeuttaisi mm. yksilöllisiä verotus- ja muutoksenhakuprosesseja ja takaisi siten nykyistä nopeammin varmuuden verotuksen lopputuloksesta. Tämä parantaisi oikeusturvaa ja vähentäisi eri osapuolten kustannuksia. Joustava valmistuminen ja reaaliaikainen verotus nopeuttaisivat myös veronsaajatilityksiä.

Eduskunta on ottanut huomioon arvioinnissaan nyt tehdyn uudistuksen aseman osana edellä kuvattua kokonaisuutta. Jotta uudistus olisi hallittava ja sen täytäntöönpano sujuvaa, yksittäisten vaiheiden on perusteltua rakentaa edellytyksiä myös tulevaan nähden. Jälkijättöisyys ja vanhassa pitäytyminen liian pitkään ovat osoittautuneet useassa yhteydessä

ongelmallisiksi - myös verovelvollisille - kun tarpeelliseksi osoittautuneita muutoksia ei ole voitu ottaa käyttöön riittävän ripeästi. Eduskunta suhtautuu esitykseen näistä syistä lähtökohtaisesti hyväksyvästi ja myönteisesti. Uudistus on kirjattu myös pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmaan ja se voidaan nähdä mittavana norminpurkuhankkeena.

Eduskunta painotti verovelvollisten oikeutettuja odotuksia verotuksen ennakoitavuudesta ja ratkaisujen pysyvyyteen liittyvästä oikeusvarmuudesta. Eduskunta piti lisäksi tärkeänä, että uudistuksen vaikutuksia seurataan huolellisesti.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain sekä ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 9 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 35/2016 vp – SiVM 5/2016 vp)

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annettua lakia muutetaan siten, että vuosina 2016 ja 2017 ammatillisen peruskoulutuksen järjestämislupaa voidaan opiskelijamäärän osalta muuttaa myös ilman hakemusta niissä tilanteissa, joissa koulutuksen järjestäjä on toistuvasti tai ilman perusteltua syytä järjestänyt koulutusta järjestämisluvan enimmäismäärää vähemmän ja koulutuksen monipuolisen alueellisen tarjonnan turvaaminen tai koulutuksen järjestäjien tasapuolinen kohtelu valtion talousarvion rajoissa sitä edellyttää. Tarkoituksena on osaltaan pyrkiä varmistamaan, että käytettävissä olevat, tulevana vuosina merkittävästi niukkenevat, ammatillisen koulutuksen taloudelliset resurssit pystytään kohdentamaan mahdollisimman tarkasti vastaamaan alueellista ja alakohtaista koulutustarvetta ja näin turvaamaan koulutuksen saatavuutta kysyntää vastaavasti. Lupien tarkistaminen toteutetaan ylläpitäjäneutraalisti.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yliopistolain 8 §:n ja ammattikorkeakoululain 12 §:n muuttamisesta (HE 36/2016 vp – SiVM 4/2016 vp)

Yliopistolain ja ammattikorkeakoululain opetuksen maksuttomuutta koskevien säännösten muutoksilla poistetaan nykyinen hakemuksen käsittelymaksun periminen otettaessa opiskelijoita 1 päivänä elokuuta 2017 tai sen jälkeen alkavaan koulutukseen. Opetushallitus on perinyt käsittelymaksun muun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin koulutusjärjestelmän mukaisen koulutuksen perusteella muuta kuin jatkotutkintoa opiskelemaan hakevilta.

Eduskunta hyväksyi lausuman, että hakemusten käsittelymaksujen poistamisen ja lukuvuosimaksujen käyttöönoton vaikutuksia korkeakoulujen hakijamääriin, hakijoiden keskimääräiseen koulutus- ja osaamistasoon ja korkeakoulujen kansainvälistymiseen seurataan ja arvioidaan huolella. Hakemusten käsittelymaksujen poistumisen vuoksi opetushallitukselle on turvattava riittävä lisärahoitus korkeakoulujen haku- ja valintapalvelujen kehittämiseksi. Opetus- ja kulttuuriministeriön tulee antaa asiasta selvitys sivistysvaliokunnalle viimeistään syksyllä 2018.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työntekijöiden lähettämistä ja eräistä siihen liittyvistä laeista (HE 39/2016 vp – TyVM 3/2016 vp)

Uudella lailla pannaan täytäntöön työntekijöiden lähettämistä koskevan direktiivin täytäntöönpanodirektiivi. Kansallinen lainsäädäntö uudistetaan säätämällä uusi laki työntekijöiden lähettämistä ja kumoamalla vanha lähetettyjä työntekijöitä koskeva laki. Uudessa työntekijöiden lähettämistä koskevassa laissa määriteltäisiin muun muassa Suomeen lähetettyjen työntekijöiden vähimmäistyöehdoista, lähettävän yrityksen velvollisuuksista ja työsuojeluviranomaisten yhteistyöstä ja toimivaltuuksista. Lisäksi muutettaisiin siihen liittyviä lakeja, kuten työsopimuslakia, työturvallisuuslakia ja ulkomaalaislakia.

Lähetettyjä työntekijöitä koskeva lainsäädäntö on perusteiltaan EU-lainsäädäntöä täytäntöönpanevaa erityissääntelyä, jonka tulkinnessa ja soveltamisessa tulee ottaa huomioon EU:n tuomioistuimen oikeuskäytäntö.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 43/2016 vp – HaVM 11/2016 vp)

Eurooppaa on kohdannut toisen maailman sodan jälkeen ennen näkemätön muuttopaine. Unionin jäsenmaat ovat muuttoliikkeen hallitsemiseksi laajalti tiukentaneet tai tiukentamassa mm. perheenyhdistämisen edellytyksiä. Suomen osalta on tarkoitus saattaa kansallinen lainsäädäntö vastaamaan yleistä eurooppalaista kehitystä. Ulkomaalaislakia muutetaan tämän vuoksi siten, että perheenyhdistämisen edellytyksiä tiukennetaan. Ulkomaalaislain muuttaminen merkitsee perheenyhdistämistä koskevan sääntelyn tarkistamista niissä puitteissa, että se täyttää perheenyhdistämisdirektiivin ja kansainvälisten velvoitteiden asettamat vaatimukset. Direktiiviä sovelletaan ainoastaan niihin perheenkokoajiin, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia. Se ei siten koske oman maan tai EU -kansalaisen perheenjäsenen oleskeluoikeutta..

Lakimuutoksen myötä toimeentuloedellytyksen täyttäminen on kansainvälistä tai tilapäistä suojelua saaneen henkilön perheenjäsenen oleskeluluvan myöntämisen edellytys lähtökohtaisesti aina tilanteissa, joissa perheenkokoaja saa toissijaista tai tilapäistä suojelua. Toimeentuloedellytys tarkoittaa sitä, että perhe pystyy elämään palkkatuloilla, eläketuloilla tai muilla tuloilla mukaan lukien esimerkiksi asumistuki, lapsilisät ja työmarkkinatuki niin, perhe joudu turvautumaan toimeentulotukeen.

Toimeentuloedellytys ei koske turvapaikan saaneen ja kiintiöpakolaisen perheenjäseniä silloin, kun perheenyhdistämistä koskeva hakemus on jätetty kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun perheenkokoaja on saanut tiedoksi päätöksen hänelle annettusta turvapaikasta tai päätöksen tiedoksi hänen hyväksymisestään Suomeen maamme pakolaiskiintiössä. Lisäksi edellytetään, että turvapaikan saaneen perheenkokoajan perhe on muodostettu ennen perheenkokoajan Suomeen tuloa ja pakolaiskiintiössä otetun perheenkokoajan perhe on muodostettu ennen perheenkokoajan hyväksymistä Suomeen pakolaiskiintiössä. Lakimuutoksen myötä tieto mahdollisuudesta perheenyhdistämiseen kolmen kuukauden määräajassa ilman toimeentuloedellytystä on annettava pakolaisille selkeästi, oikea-aikaisesti ja ymmärrettävällä tavalla viimeistään turvapaikan antamista tai Suomeen pakolaiskiintiössä hyväksymistä koskevan päätöksen tiedoksi antamisen yhteydessä.

Toimeentulovaatimuksesta voidaan aina poiketa yksittäistapauksessa, jos siihen on poikkeuksellisen painava syy tai lapsen etu sitä vaatii. Toimeentuloedellytyksen piiriin tulee nykyistä laajemmin henkilöryhmä, alaikäiset eli alle 18 –vuotiaat lapset, joka saattaa lähtökohtaisesti olla heikommassa tai haavoittuvammassa asemassa kuin oleskelulupaa perhesiteen perusteella hakevat perheenjäsenet keskimäärin. Poikkeamismahdollisuus on entistä keskeisempi säännös sen varmistamiseksi, ettei yksittäistapauksessa toimeentuloedellytyksen muodostu kohtuuttomaksi.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta (HE 44/2016 vp – PuVM 2/2016 vp)

Lakimuutoksen jälkeen puolustusvoimien ylipäällikkö eli tasavallan presidentti voi määrätä reserviläiset kertausharjoituksiin välittömästi, jos sotilaallisen valmiuden kohottaminen niin vaatii. Aiemmin kutsu kertausharjoituksiin on tullut kolme kuukautta etukäteen. Asevelvollinen voidaan määrätä kertausharjoituksiin enintään 30 päiväksi kerrallaan. Samalla lakimuutoksella kertausharjoitusvuorokausien enimmäismäärät kaksinkertaistetaan nykyisestä. Lakimuutosten tavoitteena on lisätä kykyä vastata nopeasti muuttuviin turvallisuustilanteisiin. Uusitun asevelvollisuuslain on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2016.

Hallituksen esitys eduskunnalle joukkorahoituslaiksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 46/2016 vp – TaVM 15/2016 vp)

Säädetään uusi erillislaki joukkorahoituksesta ja muutetaan sijoituspalvelulakia, rahankeräyslakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia, Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettua lakia, vaihtoehtorahastojen hoitajista annettua lakia, sijoitusrahastolakia, panttilainauslaitoksista annettua lakia, maksulaitoslakia ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annettua lakia.

Sääntelyllä parannetaan pankki- ja pääomasijoitustoimintaa täydentävän rahoituslähteen kasvuedellytyksiä. Tämä on omiaan lisäämään kilpailua rahoitusmarkkinoilla ja tarjoaa erityisesti alku- ja kasvuvaiheen yrityksille ja muille hankkeille uudenlaisen rahoituskanavan. On perusteltua odottaa, että sääntelyn voimaantulon seurauksena ja joukkorahoituksen yleistymisen myötä listaamattomien yritysten osakkeiden jälkimarkkina tulee vahvistumaan, mikä osaltaan kehittäisi suomalaista yritysrahoitusmarkkinaa ja mahdollisesti pitkällä tähtäimellä myös pörssirahoitusta.

Eduskunta edellyttää lisäksi, että valtioneuvosto ryhtyy välittömästi vaadittavien lainsäädännön muutosten valmisteluun, jotta sijoittajien korvausrahastoa koskeva sääntely vastaisi muuttuneen toimintaympäristön tarpeita sijoittajien suojan turvaavalla tavalla huomioiden erityisesti palvelun tarjoajan oikeudellinen rakenne, toiminnan laatu, laajuus ja riskit.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maantielain ja ratalain muuttamisesta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 49/2016 vp – LiVM 13 /2016 vp)

Laki tuo muutoksia sääntelyyn, joka koskee tienvarsimainontaa ja –ilmoittelua sekä tilapäisiä ilmoituksia ja opasteita. Muutoksella tuetaan tavoitteita normien purkamisesta, hallinnon keventämisestä sekä kustannusten vähentämisestä. Mainonta ja ilmoittelu ovat uuden lain mukaan ilmoituksenvaraista, kun tähän saakka se on ollut luvanvaraista. Mainontaa rajoittavina tekijöinä ovat liikenneturvallisuuteen liittyvät näkökohdat.

Lainmuutoksen myötä tilapäinen opaste -käsitteestä sekä niitä koskevista lupamaksuista luovutaan kokonaan. Jatkossa tilaisuuksiin voidaan opastaa tilapäisillä ilmoituksilla ilman viranomaisen ennakkokontrollia tai järjestäjän ilmoitusvelvollisuutta.

Lainmuutokseen liittyvänä huolena on esitetty, että muutos hämärtää valtion ja kuntien työnjakoa teiden ja katujen ylläpidossa. Eduskunta katsoo, että jatkossa on tärkeää tarkastella liikenteen rahoitusta kokonaisuutena valtion ja kuntien työnjaon ja rahoitusvastuiden sekä liikenteen verotulojen kohdistumisen näkökulmasta.

Hallituksen esitys eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Hallituksen esitys eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi annetun hallituksen esityksen (HE 15/2016 vp) täydentämisestä (HE 15/2016 vp, HE 58/2016 vp – StVM 7/2016 vp)

Tupakkalain kokonaisuudistuksella pannaan täytäntöön EU:n tupakkatuotedirektiivi ja säädetään kansallisesti tiukennuksia tupakkalakiin. Erityisesti nuorten savuttomuutta edistetään kieltämällä savukkeista, käätetupakasta ja sähkösavukkeiden nesteistä kaikki tunnusomaiset tuoksut ja maut, kuten vanilja ja mentoli. Lisäksi sähkösavukkeille säädetään sama ostoikäraja kuin tupakkatuotteille. Niin sanotut kapselisavukkeet kielletään. Nuuskan tavoin kielletään myös muiden savuttomien tupakkatuotteiden (purutupakka ja nenänuuska) myynti sekä maahantuonti ja matkustajatuontia rajoitetaan. Lasten altistumista

tupakansavulle vähennetään kieltämällä tupakointi autossa, jos kyydissä on alle 15-vuotias lapsi. Laki antaa taloyhtiöille mahdollisuuden hakea kunnalta tupakointikieltoa parvekkeille ja huoneistojen käytössä oleviin muihin ulkotiloihin, jos tupakansavua kulkeutuu rakenteiden ja muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti esimerkiksi parvekkeelta toiselle.

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaivoslain muuttamisesta
(HE 57/2016 vp – TaVM 13/2016 vp)**

Kullanhuuhdonta-alueen enimmäispinta-ala muuttuu viidestä hehtaarista seitsemään hehtaariin. Muutoksen jälkeen kaivosviranomaisella on edelleenkin harkintavalta huuhdonta-alueen pinta-alan suhteen. Myös kultanhuuhdotalupien voimassaoloajat muuttuvat. Aiemmin kultanhuuhdotalupa voitiin myöntää enintään neljäksi vuodeksi, ja lupaa oli mahdollista hakea jatkettavaksi kolme vuotta kerrallaan. Lakia muutettiin siten, että jatkolupa on enintään kymmenen vuotta.

Lakimuutos parantaa kultanhuuhdontaluvan voimassaoloajan ja huuhdonta-alueen välistä suhdetta ja kohentaa toiminnan pitkäjänteisyyttä ja ennakoitavuutta. Muutosten tavoitteena on myös edistää kultanhuuhdontakulttuurin säilymistä. Lait tulevat voimaan 1. 7. 2016.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista sekä valtion yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (HE 59/2016 vp – HaVM 13/2016 vp)

Kyseessä on laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista. Lain tarkoituksena on parantaa julkisten palvelujen saatavuutta, laatua, tietoturvallisuutta, yhteentoimivuutta ja ohjausta sekä edistää julkisen hallinnon toiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta.

Uudessa laissa säädetään kootusti julkisen hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista, niitä koskevista vaatimuksista, niiden tuottamiseen liittyvistä tehtävistä sekä tuottamiseen liittyvästä henkilö- ja muiden tietojen käsittelystä. Lisäksi laissa säädetään oikeudesta ja velvollisuudesta käyttää yhteisiä sähköisen asioinnin tukipalveluja sekä tukipalvelujen käytön edellytyksistä. Tukipalvelujen tuotanto keskitetään pääsääntöisesti Väestörekisterikeskukselle.

Laki antaa säädöspohjan tukipalvelujen muodostamalle kokonaisuudelle, jonka palvelunäkymässä hallinnon asiakkaan - kansalaisen, yrityksen tai toisen viranomaisen - on mahdollista tutustua julkishallinnon palveluihin ja tarkastella niitä koskevia tietoja sekä tietoja, joita hänestä on merkitty näiden rekistereihin. Palvelunäkymästä asiakas voi siirtyä eri viranomaisten sähköisiin asiointipalveluihin ja käyttää sähköistä viestinvälityspalvelua. Lailla mahdollistetaan eri viranomaisten julkisten palvelujen käyttö yhdellä kertakirjautumisella ja yhdellä tunnistuskerralla. Käytännössä kysymys on yhden luukun periaatteen toteuttamisesta julkishallinnon digitaalisiin palveluihin.

Oleennaista sähköisen asioinnin tukipalveluja ja myös itse sähköisen asioinnin palveluja luotaessa on asiakaslähtöisyyden ja käyttäjänäkökulman huomioon ottaminen. Teknisessä toteutuksessa tulee ottaa huomioon myös esteettömyyden vaatimukset. Nämä seikat sisältyvät muun ohella laissa säädettäviksi ehdotettuihin tukipalvelujen laatuvaatimuksiin, joiden toteuttamisesta palvelutuottaja vastaa. Sekä tukipalvelujen tuottajien että asiointipalveluja tuottavien käyttäjäorganisaatioiden tulee huolehtia myös kielellisten oikeuksien toteutumisesta voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Hallintovaliokunta tähdentää sähköisen asioinnin ja yleisemminkin digitalisaation edistämisen merkitystä kansalaisten ja yritysten näkökulmasta. Sen avulla voidaan laajentaa ajasta ja paikasta riippumattoman asioinnin mahdollisuuksia, vähentää tarpeetonta

asiakirjaliikennettä ja nopeuttaa asioiden käsittelyä sekä tehostaa hallinnon toimintaa. Uusi laki mahdollistaa asiointivaltuuspalvelun avulla asioinnin yrityksen tai ikääntyvän henkilön puolesta. Hallintovaliokunta pitää kuitenkin tarpeellisena, että jatkossakin on tarjolla käyntiasiakaspalvelua sitä tarvitseville.

Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi arvopaperimarkkinain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 65/2016 vp – TaVM 14/2016 vp)

Sääntelyllä pannaan kansallisesti täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus markkinoiden väärinkäytöstä (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 596/2014, 16.4.2014, markkinoiden väärinkäytöstä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta). Markkinoiden väärinkäyttöasetus sisältää säännöksiä sisäpiirikaupoista, sisäpiirintiedon laittomasta ilmaisemisesta, markkinoiden manipuloinnista, markkinoiden väärinkäytön ehkäisemisestä ja havaitsemisesta, sisäpiiristä, johtohenkilöiden liiketoimien julkistamisesta ja kaupankäyntirajoituksista, sijoitussuosituksista sekä viranomaisten valtuuksista ja hallinnollisista seuraamuksista. Kumottavia säännöksiä sisältyy arvopaperimarkkinain tiedonantovelvollisuutta, markkinoiden väärinkäyttöä ja hallinnollisia seuraamuksia koskeviin lukuihin. Rikosoikeuden osalta kyse on voimassa olevan sääntelyn täsmentämisestä.

Sääntelyllä varmistetaan markkinoiden väärinkäyttöä koskevan sääntelyn yhdenmukaisuus eri jäsenvaltioissa ja parannetaan EU:n arvopaperimarkkinoiden kilpailukykyä ja toimivuutta kokonaisuudessaan. Lainmuutoksilla ehkäistään arvopaperimarkkinarikoksia osana vakavaa talousrikollisuutta. Eduskunta hyväksyi lain vähäisin, muun muassa finanssivalvonnan valtuuksia täsmentävin muutoksin.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 74/2016 vp – LiVM 18/2016 vp)

Lain tavoitteena on edistää digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristön luomista sekä säilyttää kansalaisten ja elinkeinoelämän luottamus internetiin ja sähköisiin palveluihin. Muutoksen myötä Suomessa toimivilta vahvan sähköisen tunnistamisen järjestelmiltä ja julkisen hallinnon asiointipalveluilta edellytetään vähintään samat luotettavuutta ja tietoturva koskevat vaatimukset kuin, mitä Euroopan unionin lainsäädännössä vaaditaan unionin rajat ylittäviltä sähköisen tunnistamisen järjestelmiltä korotetulla varmuustasolla.

Eduskunta on jo aikaisemmin pitänyt sähköisen tunnistamisen palveluita eräänlaisina tietoyhteiskunnan peruspalveluina ja kantanut huolta kansalaisten tasa-arvoisesta asemasta sähköisten tunnistusvälineiden osalta. Kysymys tunnistusvälineen saamisesta onkin perustavanlaatuinen ja tärkeä kaikille kansalaisille ja kuluttajille, sillä tunnistusväline on välttämätön sähköisten palveluiden tosiasiallisen saatavuuden ja verkkoasioinnin kannalta.

Sähköisen tunnistamisen osalta vahvin asema markkinoilla on pankkien TUPAS-tunnistusvälineillä. Noin 400 000 kansalaisella ei ole kuitenkaan käytössään verkkopankkitunnuksia. Eduskunta pitääkin välttämättömänä, että sähköisten tunnistusvälineiden saatavuus voidaan taata nykyistä paremmin kaikille henkilöryhmille. Toimivan kansallisen tunnistusratkaisun syntymisen edellytyksenä on tunnistuspalvelun tarjoajien luottamusverkoston kehittyminen, jolloin kaikki luottamusverkostossa olevien tunnisteet ovat kuluttajien käytettävissä. Ehdottoman tärkeänä pidetään, että pankit liittyvät luottamusverkostoon. Luottamusverkoston kehittyminen on tärkeä osa tietoyhteiskuntakehitystä ja sähköisten palveluiden kehittämistä.

Eduskunta edellyttää että valtioneuvosto seuraa sähköisen ensitunnistamisen toimivuutta ja kohtuuhintaisuutta erityisesti tunnistuspalveluiden markkinoiden liikkeellelähdön varmistamiseksi sekä tarvittaessa ryhtyy tunnistuspalveluiden markkinoiden liikkeellelähdön edellyttämiin toimenpiteisiin ennen luottamusverkoston käyttöön ottoa.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta (HE 76/2016 vp – YmVM 9/2016 vp)

Lailla luodaan uusi 10 vuoden korkotukimalli nykyisen 40 vuoden korkotukijärjestelmän rinnalle. Tarkoituksena on monipuolistaa valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon rahoitusvaihtoehtoja ja lisätä kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjontaa kasvukeskuksissa. Asuntojen käyttöä ja luovutusta koskevat rajoitukset kestävät 10 vuotta. Tänä aikana asuntojen tulee olla vuokrakäytössä, niistä voi periä vain kohtuullista vuokraa ja asukkaiksi voi valita vain tietyn euromääräisen tulorajan alittavia ruokakuntia. Rajoitusaikaa ja korkotuen maksuaikaa voidaan toimijan halutessa pidentää 10 vuotta kerrallaan enintään kaksi kertaa.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi omaishoidon tuesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 85/2016 vp – StVM 9/2016 vp)

Omaishoitajien oikeutta vapaaseen laajennetaan siten, että kaikilla omaishoitosopimuksen tehneillä omaishoitajilla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Niillä omaishoitajilla, jotka ovat sidottuja hoitoon yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin, oikeus vapaaseen on jatkossakin vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Lakiin lisätään kunnalle myös velvollisuus järjestää omaishoitajalle tarvittaessa valmennusta ja koulutusta sekä hyvinvointi- ja terveystarkastuksia.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa (HE 97/2016 vp – StVM 12/2016 vp)

Lailla rajoitetaan kuntia ja kuntayhtymiä tekemästä pitkäaikaisia ja laajoja sopimuksia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen hankkimiseksi yksityiseltä palveluntuottajalta. Lisäksi rajoitetaan pitkäaikaisia rakennusten käyttöoikeussopimuksia sekä merkittäviä sosiaali- ja terveydenhuollon investointeja. Lain tarkoituksena on turvata sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä syntyvät itsehallintoalueet voivat järjestää yhdenvertaiset palvelut mahdollisimman kustannusvaikuttavasti koko alueellaan.

Lisätalousarviot

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 lisätalousarvioksi (HE 9/2016 vp – VaVM 5/2016 vp)

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 lisätalousarvioesityksen (HE 9/2016 vp) täydentämisestä (HE 27/2016 vp – VaVM 5/2016 vp)

Lisätalousarvioon sisältyi muutos, joka mahdollisti Metsähallituslain voimaantulon ja kokonaan uuden valtion liikelaitoksen perustamisen. Lisätalousarvioesitykseen liittyvän lakimuutoksen (MmVM 2/2016 vp – HE 132/2015 vp) voimaantulo siirtyi arvioidusta ajankohdasta 1. huhtikuuta 2016 kahdella viikolla eteenpäin eli lait tulivat voimaan 15. huhtikuuta. Vanhan Metsähallituksen voiton tuloutusta aiennettiin niin, että alkuvuoden 2016 voitto tuloutetaan valtiolle poikkeuksellisesti jo tämän vuoden aikana. Muutos lisää kuluvan vuoden varsinaisten tulojen arviota 10 miljoonalla eurolla.

Liikennevirastolle annettiin 132 miljoonan euron valtuutta solmia palvelusopimus Arctic Icebreaking Oy:n kanssa uudesta jäänmurtaja Polariksesta. Sopimuksella on tarkoitus varmistaa jäänmurron kapasiteetti varmistamaan meriliikenteen turvallisuus ja sujuvuus seuraavina kymmenenä vuonna.

Valtion omistaman Terrafame Group Oy:n oman pääoman korottamiseen osoitettiin 38,5 miljoonaa euroa Talvivaaran kaivoksen toiminnan jatkumisen takaamiseksi. Samalla peruutettiin 38,5 miljoonaa euroa Talvivaara Sotkamo Oy:n konkurssin aiheuttamien ympäristövahinkojen estämiseen myönnetystä määrärahoista. Eduskunta piti tärkeänä, että hallitus seuraa tarkoin toiminnan ympäristövaikutuksia ja kannattavuuden kehittymistä sekä reagoi tarvittaessa tilanteeseen mahdollisimman nopeasti. Valtion tuli myös asettaa kriteerit siitä, missä tilanteessa kaivoksen sulkeminen on toiminnan jatkamista parempi vaihtoehto, etenkin kun valtion oli varauduttava merkittäviin lisärahoitustarpeisiin.

Kehitysyhteistyön määrärahaa korotettiin 8,3 miljoonalla eurolla, joka osoitettiin Suomen osallistumiseen Turkille annettavan pakolaisavun koordinoitvälineseen. Poliisin automaattisten nopeusvalvontalaitteiden lisäämiseen ja uusimiseen lisättiin 1,7 miljoonaa euroa. Myös Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlan kunniaksi perustettavan kansallispuiston rahoitusta aikaistettiin, jotta puisto voitaisiin avata jo alkukesästä 2017. Lisäksi Pietari-säätiölle myönnettiin 375 000 euron ylimääräinen avustus Suomen Pietarin instituutin ja Pietarin suomalaisen koulun toiminnan turvaamiseksi.

Lisätalousarvioesitystä täydentävässä esityksessä lisättiin valtion kassasijoitusten riskinhallintaan 38 miljoonaa euroa. Lisäyksen taustalla oli euroalueen korkotason lasku. Vuoden 2016 lisätalousarvioesitys ja sen täydennys lisäsivät valtion nettolainanoton tarvetta 79 miljoonalla eurolla. Valtion nettolainanotoksi vuonna 2016 arvioidaan noin 5,4 miljardia euroa. Valtionvelan määrän vuoden 2016 lopussa arvioidaan olevan noin 105 miljardia euroa, mikä on noin 50 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 toiseksi lisätalousarvioksi (HE 88/2016 vp – VaVM /2016 vp, LTA 1 – 3/2016 vp)

Eduskunta hyväksyi muutoksin hallituksen esityksen vuoden 2016 toiseksi lisätalousarvioksi ja hylkäsi lisätalousarvioaloitteet LTA 1—3/2016 vp. Vuoden 2016 toista lisätalousarviota sovelletaan 27. kesäkuuta alkaen.

Määrärahoihin lisätään 455 miljoonan euroa, tuloarvioihin 222 miljoonan euroa ja nettolainanottoon ja velanhallintaan 233 miljoonan euroa. Valtionnettolainanotoksi arvioidaan tänä vuonna noin 5,6 mrd. euroa. Valtionvelan määrän arvioidaan vuoden 2016 lopussa olevan noin 106 mrd. euroa, mikä on noin 50 % suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Suurimmat määrärahalisäykset tehdään maahanmuutosta aiheutuviin menoihin 230 miljoonaa euroa ja Terrafame Group Oy:n pääomittamiseen 144 miljoonaa euroa sekä omais- ja perhehoidon kehittämiseen 49,3 miljoonaa euroa. Euroalueen korkotasojen laskun myötä valtionvelan korkomenoarviota alennetaan 56 miljoonalla eurolla. Muita muutoksia ovat muun muassa Senaatti-kiinteistöille annettava valtuus myydä kiinteistöjä yhteensä noin 41 miljoonaa eurolla ja eräitä yhtiöitä koskevia omistusrajoja ehdotetaan alennettavaksi valtioneuvoston omistajapolitiikkaa koskevan periaatepäätöksen mukaisesti.

Puuntuotannon kestävyuden turvaamiseen tehtiin määrärahalisäys. Vastaava määräraha jäi käyttämättä vuonna 2015 sähköisen hakumenettelyn ja maksatusjärjestelmän viivästymisen vuoksi. Eduskunta lisäsi myöntämisvaltuutta 30 miljoonalla eurolla ja toteaa, että vastaava summa on vähennettävä vuosilta 2018—2020.

Terrafame Group Oy:n omaa pääomaa korotetaan 144 milj. eurolla. Valtio-omistajan arvion mukaan kaivokseen liittyvät riskit ovat ajallisesti ja taloudellisesti parhaiten rajattavissa valmistautumalla kaivoksen hallittuun sulkemiseen. Eduskunnan mielestä hallituksen tulee vielä mahdollisuuksien mukaan harkita, onko vuoden loppuun saakka määritelty siirtymäkausi riittävän pitkä varmistamaan valtion edut sekä turvaamaan ympäristökysymysten tarkoituksenmukaisen hoidon.

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017—2020 (VNS 3/2016 vp – VaVM 10/2016 vp)

Budjettitalouden tasapaino ei ole kokonaisuudessaan juurikaan muuttunut viime syksyyn verrattuna ja tasapainon odotetaan heikkenevän väliaikaisesti vuonna 2017. Budjettitalouden alijäämän ennakoidaan olevan ensi vuonna noin 5,8 mrd. euroa, mutta sen arvioidaan kääntyvän sen jälkeen laskuun siten, että se olisi 3,3 mrd. euroa vuonna 2020.

Valtionvelan määrän oletetaan kasvavan noin 111 mrd. euroon vuonna 2017 ja edelleen noin 123 mrd. euroon vuonna 2020. Valtionvelan kasvun suhteessa bkt:seen arvioidaan kuitenkin taittuvan vuonna 2020, jolloin velan bkt-osuuden ennustetaan laskevan edellisen vuoden 53 prosentista noin 52 prosenttiin.

Hallituksen tavoitteena on sopeuttaa julkista taloutta nettomääräisesti noin 4 mrd. eurolla vuoteen 2019 mennessä. Jo vaalikauden alussa päätettiin useista taloutta sopeuttavista toimita, mutta tavoitteen saavuttamiseksi hallitus on päättänyt vielä uusista säästöistä sekä menojen uudelleenkohdennuksista. Näiden päätösten myötä tavoiteltu sopeutuskokonaisuus on täyttymässä. Eduskunta pitää hallituksen linjauksia johdonmukaisena jatkumona hallitusohjelmaan ja viime syksyn julkisen talouden suunnitelman linjauksiin nähden.

Eduskunta on kuitenkin huolissaan muun muassa perusturvan varassa olevien tulotason riittävydestä, sillä arviointiraportin (THL 1/2015) mukaan perusturvan varassa olevien tulotaso ei riitä kattamaan kohtuulliseksi katsottua minimikulutusta, eläkkeensaajia lukuun ottamatta. Myös indeksikorotusten poisto ja etuuksien vähennys lisännee osaltaan tarvetta toimeentulotukeen, kuten myös jo aiemmin päätetyt lääkekorvausten ja matkakorvausten säästöt ja asiakasmaksujen korotukset. Eduskunta pitää tärkeänä, että säästöpäätösten vaikutuksia seurataan, kuten myös toimeentulotukeen osoitettujen määrärahojen riittävyyttä.

Eduskunta kiinnittää huomiota myös maatalouden ongelmiin, sillä maatalous on tällä hetkellä poikkeuksellisen suurissa ongelmissa. Vaikeimmassa tilanteessa ovat nuoret viljelijät ja viime vuosina investoineet tilat. Tulovirtojen ehtyminen juoksevien menojen pysyessä ennallaan horjuttaa tilojen maksuvalmiutta ja voi ajaa yrityksiä nopeasti selvitystilaan. Eduskunta pitää erittäin tärkeänä, että Suomen maataloustuotanto turvataan ja löydetään keinot, joilla maatalousyrittäjät selviytyvät vaikean tilanteen yli.

Julkisen talouden suunnitelmaan sisältyy myös määrärahojen uudelleen kohdennuksia ja lisäpanostuksia, joita osoitetaan mm. liikennehankkeisiin. Uusia hankkeita käynnistetään kehyskaudella yhteensä 764 milj. eurolla, minkä lisäksi väylästäön korjausvelan kasvun pysäyttämiseen osoitetaan kehyskaudella yhteensä 964 milj. euroa. Eduskunta pitää tärkeänä, että liikenneolosuhteiden parantamiseen osoitetaan näin merkittävä panostus ja että etenkin korjausvelkaohjelman toimeenpano etenee.

Eduskunta pitää myönteisenä, että julkisen talouden suunnitelmassa ei kohdisteta uusia säästöpäätöksiä koulutukseen ja tutkimukseen. Jo aiemmin tehtyjen säästöpäätösten vaikutukset ovat kuitenkin varsin mittavia, ja vaarana on, että ne heikentävät koulutuksen ja tutkimuksen laatua tilanteessa, jossa Suomen pitäisi löytää uusia innovatiivisia keinoja kestävä kasvun ja hyvinvoinnin turvaamiseksi. Rakenteellisten uudistusten rinnalla Eduskunta painottaa rahoituksen pitkäjänteisyyttä, ennustettavuutta ja läpinäkyvyyttä.

Eduskunta pitää perusteltuina hallituksen verolinjauksia, jotka tähtäävät kasvun, yrittäjyyden ja työllisyyden vahvistamiseen. On myös tarkoituksenmukaista, että hallitusohjelman linjausten mukaisesti kokonaisveroaste ei nouse, sillä verotuksen kiristäminen heikentäisi entisestään Suomen talouden kasvunäkymiä.

Eduskunta kiinnittää huomiota siihen, että valtiontalouden kantokyky on heikentynyt merkittävästi Suomen heikon talouskehityksen ja eurokriisin seurauksena ja edellytykset kohdata uusia taloudellisia häiriöitä ja riskejä ovat näin aiempaa heikommat. Eduskunta korostaa, että valtion vastuiden laukeamisesta aiheutuvat kustannukset voivat aiheuttaa merkittävän rasituksen kansantaloudelle, mikä korostaa valtion taloudellisten vastuiden huolellisen seurannan ja hallinnan tärkeyttä. Kysymys riskeistä ja vastuista on myös eduskunnan budjettivallan kannalta tärkeä, koska Suomen vastuuta koskevat päätökset sitovat myös tulevia eduskuntia.

Eduskunta pitää kuntatalouden näkökulmasta tärkeänä hallituksen linjausta siitä, että kunnille ei anneta uusia kuntataloutta pysyvästi heikentäviä lakisääteisiä tehtäviä tai velvoitteita tai niiden laajennuksia. Eduskunta painottaa kuntien omien toimenpiteiden merkitystä kuntatalouden vakauttamisessa. Vaikka kuntatalouden kirjanpidollinen tulos oli viime vuonna ennakoitua parempi, kuntien ja kuntayhtymien velkamäärä jatkaa kasvuaan, joskin aiempaa hitaammin. Kuntatalouden vakauden turvaamiseksi on siten välttämätöntä, että hallitusohjelman mukaiset sopeutustoimet valmistellaan ja toimeenpannaan määrätietoisesti siten, että tavoitellut säästöt voidaan saavuttaa.

Hyväksyessään vaalikauden ensimmäistä julkisen talouden suunnitelmaa koskeneen selonteon (VaVM 6/2015 vp - VNS 1/2015 vp) eduskunta edellytti, että hallitus huolehtii määrätietoisesti työllisyyttä ja taloutta tukevien rakenteellisten uudistusten toteutuksesta ja julkisen talouden tasapainottamisesta keskipitkällä aikavälillä. Eduskunta edellytti myös, että koulutuksen ja tutkimuksen laatu ja korkea taso turvataan pitkäjänteisesti rakenteellisia uudistuksia ja säästöpäätöksiä toimeenpantaessa, ja että säästöpäätösten ja muiden talouden sopeuttamiseen liittyvien päätösten kokonaisvaikutusten arviointia kehitetään.

Lisäksi eduskunta edellytti hallituksen kiinnittävän vakavaa huomiota pitkittyneestä taantumasta johtuviin sosiaalisiin ongelmiin eriarvoisuuden ja syrjäytymiskehityksen pysäyttämiseksi ja työttömyyden torjumiseksi, ja että kasvaneesta turvapaikanhakijoiden määrästä aiheutuneita kustannuksia seurataan ja kustannusten nousuun reagoidaan tarvittaessa. Eduskunta pitää edelleen tärkeänä, että hallitus ottaa päätöksenteossaan huomioon edellä mainitut eduskunnan hyväksymät lausumat.

Pääministerin ilmoitus

Pääministerin ilmoituksia annettiin kaksi:

- Pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2016 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista PI 1/2016 vp esityksistä
- Pääministerin ilmoitus valtion omistajaohjauspolitiikasta, PI 2/2016 vp

Valtioneuvoston selonteot

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle kuusi selontekoa.

Valtioneuvoston selonteot:

- Suomen kehityspolitiikka, VNS 1/2016 vp

- Suomen osallistumisen jatkamisesta ja vahvistamisesta turvallisuussektorin koulutusyhteistyössä Irakissa, VNS 2/2016 vp
- Julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017—2020, VNS 3/2016 vp
- Sotilasosaston asettaminen korkeaan valmiuteen osana Ison-Britannian, Irlannin, Latvian, Liettuan, Ruotsin ja Suomen muodostaman EU:n taisteluosaston valmiusvuoroa 1.7.–31.12.2016 VNS 4/2016 vp
- Sisäisestä turvallisuudesta, VNS 5/2016 vp
- Ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, VNS 6/2016 vp

Välikysymykset

Kevätistuntokaudella tehtiin kolme välikysymystä:

- Välikysymys korkeakoulutukseen ja opintotukeen kohdistuvista leikkauksista, K 1/2016
- Välikysymys Suomen suunnasta, VK 2/2016 vp
- Välikysymys suomalaisen maatalouden kriisistä, VK 3/2016 vp

Kertomukset

Kevätistuntokaudella eduskunnalle annettiin seuraavat kertomukset:

- Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle puoluerahoituksen valvonnasta 2015, K 1/2016 vp
- Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitran toimintakertomus vuodelta 2015, K 2/2016 vp
- Euroopan neuvoston Suomen valtuuskunnan kertomus Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2015, K 3/2016 vp
- Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 2015, K 4/2016 vp
- Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön Suomen valtuuskunnan kertomus ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen toiminnasta vuonna 2015, K 5/2016 vp
- Eduskunnan kirjaston kertomus vuodelta 2015, K 6/2016 vp
- Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2015, K 7/2016 vp
- Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 2015, K 8/2016 vp
- Hallituksen vuosikertomus 2015, K 10/2016 vp

- Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus vuodelta 2015, K 11/2016 vp
- Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2015, K 12/2016 vp
- Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus valtiontalouden tarkastusviraston tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2015, K 13/2016 vp
- Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus Ulkopoliittisen instituutin tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2015, K 14/2016 vp
- Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion vuoden 2015 tilinpäätöksen ja hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksesta, K 15/2016 vp
- Eduskunnan pankkivaltuuston kertomus 2015, K 16/2016 vp

Ajankohtaiskeskustelut

Kevätistuntokaudella käytiin kolme ajankohtaiskeskustelua:

- Keskustelualoite turvapaikka- ja kotouttamispolitiikasta Suomessa, KA 4/2016 vp
- Keskustelualoite veronkierron ja verovälttelyn kitkemisestä, KA 5/2016 vp
- Keskustelualoite tasa-arvosta yhteiskunnan vakauden ja kehityksen edistäjänä, KA 9/2016 vp

Kansalaisaloitteet

Kevätistuntokaudella eduskunnalle luovutettiin kaksi kansalaisaloitetta:

Kansalaisaloite kansanäänestyksen järjestämiseksi Suomen jäsenyydestä euroalueessa, KAA 1/2016 vp

Kansalaisaloite avioliiton säilyttämisestä aidosti tasa-arvoisena, miehen ja naisen välisenä liittona ja sukupuolineutraalin avioliittolain kumoamisesta, KAA 2/2016

EU-asiat

Eduskunnan EU-asioiden käsittelyssä hallitseva teema kevätistuntokaudella 2016 oli edelleen EU:n muuttoliiketilanne ja etenkin sen hallintaan liittyvät toimet. Muuttoliiketilanteen osalta keskeisiä EU-tason neuvottelukysymyksiä olivat varsinkin Schengenin rajasäännösten muuttaminen rekisteritarkastuksen tehostamiseksi, EU–Turkki -sopimus sekä yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistaminen, mukaan lukien Dublin-järjestelmän muuttaminen. EU-tason tavoitteena oli maahanmuuton ohjaaminen laillisille reiteille etenkin turvapaikkaprosessien ja päätöksenteon yhdenmukaistamisen kautta. Suuri valiokunta päätti kulloiseenkin neuvottelutilanteeseen Suomen kannan eduskunnan erikoisvaliokuntien kannanottojen pohjalta. Huhtikuussa suuri valiokunta yhtyi äänin 14-8 eduskunnan hallintovaliokunnan mukaisesti valtioneuvoston kantaan, jonka mukaan Suomi kannattaa komission esitystä muuttaa turvapaikanhakijoiden sisäisiä siirtoja koskevaa EU:n neuvoston päätöstä. Muutoksen myötä jäsenmailla olisi mahdollisuus kohdentaa turvapaikanhakijoiden sisäisten siirtojen kiintiöitä myös pakolaisten uudelleensijoittamiseen. Ehdotuksen taustalla oli EU:n ja Turkin julkilausuma koskien laittoman maahantulon pysäyttämistä Turkista unionin alueelle.

Talousasiat olivat myös kevätkaudella 2016 tärkeässä roolissa, ja etenkin veronkierron ehkäisy nousi myös julkisuuden kautta näkyväksi teemaksi. Suuri valiokunta hyväksyi toukokuussa äänin 17-6 lausunnon komission esittämistä uudistuksista, joiden periaatteena on, että yritysten on maksettava verot siihen maahan, josta niiden voitot ovat peräisin. Ehdotus pyrkii luomaan uusia pelisääntöjä verosuunnittelulle ja asettaa jäsenvaltioiden verosuunnittelua rajoittavalle lainsäädännölle vähimmäistason. Suuri valiokunta tuki komission tavoitteita, jotka toteutuessaan yhdessä verotuksen läpinäkyvyyden lisäämisen ja haitallisen verokilpailun hillitsemisen kanssa omalta osaltaan vaikeuttavat verojen kiertämistä jäsenvaltioissa. Valiokunta piti tällaisia toimia välttämättöminä. Suuri valiokunta tuki sellaisia EU-tason toimia, joilla pyritään vahvistamaan kansainvälisen verotuksen pelisääntöjä ja torjumaan verojen kiertämistä sekä aggressiivista verosuunnittelua kansainvälisellä ja EU-tasolla.

Suomen kannalta tärkeänä kansallisena kysymyksenä EU:n asedirektiivin muuttaminen oli eduskunnassa useamman valiokunnan käsiteltävänä. Suuri valiokunta päätti huhtikuussa eduskunnan hallintovaliokunnan ja puolustusvaliokunnan mukaisesti yhtyä asiassa valtioneuvoston kantaan. Direktiiviehdotuksen valmistelu oli edennyt Suomen kannalta myönteiseen suuntaan muun muassa kansallisen puolustuksen, etenkin reserviläistoiminnan ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen tarpeiden huomioon ottamisen osalta. Asiaa käsiteltäessä suuressa valiokunnassa korostettiin, että vaikuttamistyötä on jatkettava siihen asti, kunnes direktiivin lopullinen sanamuoto on päätetty.

Suomen EU-vaikuttamisen strategiaan näkökohtiin liittyen suuri valiokunta hyväksyi kesäkuussa lausunnon, joka koskee valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategiaa vuodelle 2016. Suuren valiokunnan mukaan valtioneuvoston päätös luopua EU-selonteosta luo tarpeen säännöllisesti annettavalle selvitykselle, jossa tarkastellaan useamman vuoden aikajänteellä Suomen EU-politiikan tavoitteita. Suuri valiokunta totesi tehokkaan EU-vaikuttamisen edellyttävän, että Suomen kannalta tärkeät hankkeet tunnistetaan ja niitä ryhdytään ajamaan niin ajoissa, että ne otetaan huomioon jo EU-komission vuosittaisessa työohjelmassa. Suuri valiokunta edellytti, että Suomen EU-neuvottelutavoitteet eduskunnan lainsäädäntö-, talousarvio- ja valtiosopimuksia koskevaan toimivaltaan kuuluvissa asioissa saatetaan eduskunnan käsiteltäviksi niin aikaisessa vaiheessa, että eduskunnan toimivalta kussakin asiassa aidosti toteutuu. Olennaista on, että eduskunnan mahdollisuus Suomen EU-politiikan aktiiviseen ja pitkäjänteiseen ohjaamiseen säilyy.

Eduskunta käsiteli kevään 2016 aikana EU-asioita kaikilta poliittikalohkoilta. Suuri valiokunta järjesti kuulemisia ja antoi lausuntonsa EU:n kiertotalouden

toimintasuunnitelmasta ja jätedirektiiviehdotuksesta. Säännöllisesti esiin nousseita aiheita olivat myös muun muassa digitaaliset sisämarkkinat sekä EU:n ja USA:n väliset TTIP-sopimusneuvottelut. Myös perinteinen Kreikan EVM-ohjelman tilanne oli eduskunnassa esillä. Koko kevään ajan EU-asioiden käsittelyä leimasi myös Ison-Britannian kesäkuun lopun kansanäänestys EU-jäsenyydestä

Kansainväliset asiat

Ulkoasiainvaliokunta käsitteli mietinnössään Suomen kehityspolitiikkaa (VNS 1/2016 vp – UaVM 3/2016 vp), jonka päämäärä on äärimmäisen köyhyyden poistaminen, eriarvoisuuden ja köyhyyden vähentäminen sekä ihmisoikeuksien toteutuminen. Valiokunta piti myönteisenä, että kehityspolitiikka on siirtynyt avunantamisesta kohti yhteisvastuuta, valtioiden tasa-arvoisuutta ja yhteistyötä, koska ilmastonmuutos, väestönkasvu, pakolaisuus ja lisääntynyt muuttoliike koskettavat sekä kehitysavun antajia että sen vastaanottajia. Eduskunnan täysistunto hyväksyi 27.4. selonteon johdosta kaksi kannanottoa, joissa edellytetään, että valtioneuvosto laatii kerran vaalikaudessa selonteon Suomen kehityspolitiikasta ja että valtioneuvosto ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan havainnot ja raportoi niistä, kun se vuonna 2018 laatii eduskunnalle selvityksen selonteon toteutumisesta ja kehitysyhteistyön tuloksista.

Eduskunta hyväksyi Suomen osallistumisen jatkamisen ja vahvistamisen turvallisuussektorin koulutusyhteistyöhän Irakissa ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (VNS 2/2016 vp – UaVM 2/2016vp) mukaisesti. Valiokunnan mukaan perusteet Suomen osallistumiselle kriisinhallintaan Irakissa eivät ole muuttuneet vuodesta 2015, mutta Pariisin ja Brysselin terrori-iskujen jälkeen osallistuminen kansainväliseen ISILin vastaiseen toimintaan on entistä tärkeämpää. Suomen osallistumisen kokonaisvahvuus on noin sata sotilasta syyskuusta 2016 alkaen yhden vuoden ajan. Valiokunta katsoi, että Suomella on asevelvollisuuden ansiosta osaamista, jota voidaan tehokkaasti hyödyntää koulutus- ja neuvonantotehtäviin keskittyvissä kriisinhallintaoperaatioissa. Valiokunta korosti puolustusvaliokunnan tavoin, että koulutustoimintaa tulisi mahdollisuuksien mukaan kohdentaa kouluttajien kouluttamiseen, koska näin toiminnan vaikuttavuutta voitaisiin lisätä.

Ulkoasiainvaliokunta puolsi mietinnössään (VNS 4/2016 vp – UaVM 6/2016 vp) sotilasosaston asettamista korkeaan valmiuteen osana Ison-Britannian, Suomen, Irlannin, Latvian, Liettuan ja Ruotsin muodostaman EU:n taisteluosaston valmiusvuoroa 1.7.–31.12.2016. Noin 50 sotilaan vahvuinen suomalaisosasto muodostuu tiedustelujoukkueesta, ilmatulenjohtoryhmästä, huolto-osasta sekä esikuntaupseereista. Esikuntaupseerit sekä eri osastojen johtajat ja varajohtajat ovat puolustusvoimien palkattua henkilöstöä muiden ollessa vapaaehtoisia reserviläisiä. Eduskunnan täysistunto hyväksyi 27.5. mietinnön mukaisesti lausuman, jossa eduskunta edellyttää, että ulkoasiain- ja puolustusministeriöt laativat Ison-Britannian johtaman valmiusvuoron jälkeen selvityksen tähänastisen taisteluosasto-osallistumisen hyödyistä Suomelle. Selvityksessä tulisi lisäksi tarkastella Suomen tavoitteenasettelua suhteessa taisteluosastokonseptiin ja nopean toiminnan kyvyn kehittämiseen eri kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Eduskunnan kansainvälisten asiain foorumi kokoontui 9.6.2016 keskustelemaan kansainvälisen politiikan kysymyksistä. Keskustelua alusti ulkoministeri Timo Soini (ps.) katsauksellaan ulko- ja turvallisuuspolitiikan ajankohtaisiin kysymyksiin. Puhemies Maria Lohela totesi puheenvuorossaan, että Suomen eduskunnalle on tärkeää saada mahdollisimman tarkka kuva siitä, mitä lähialueillamme, Euroopassa ja laajemminkin maailmassa tapahtuu. Lohela piti tärkeänä, että sisäistä dialogia eduskunnan kansainvälisestä yhteistyöstä tiivistetään, ja kansainvälisten asiain foorumi pohtiikin istuntotauon jälkeen toimintansa uudistamista. Foorumi perustettiin kymmenen vuotta sitten koordinoimaan eduskunnan kansainvälistä toimintaa. Foorumiin kuuluvat eduskunnan puhemieshistön lisäksi kaikkien eduskunnan kansainvälisten valtuuskuntien sekä valiokuntien puheenjohtajistot. Foorumi on kokoontunut 1–2 kertaa vuodessa.

Perustuslakivaliokunta

Vaalilakiin hyväksyttiin säännös vaaliviranomaisten velvollisuudesta toimia puolueettomasti ja vaaliviranomaisten esteellisyyden arviointia selkeyttäviä säännöksiä. Lisäksi vaalilakia muutettiin siten, että ehdokas ei voi olla vaalilautakunnan jäsenenä eikä varajäsenenä. Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaalitoimikunnan jäsenenä tai varajäsenenä, vaalitoimitsijana, vaaliavustajana eikä äänestäjän valitsemana avustajana. (HE 16/2016 vp – PeVM 1/2016 vp)

Tarkastusvaliokunta

Hallituksen vuosikertomus 2015; Valtiontalouden tarkastusviraston erilliskertomus eduskunnalle valtion vuoden 2015 tilinpäätöksen ja hallituksen vuosikertomuksen tarkastuksesta

(TrVM 2/2016 vp – K 10/2016 vp – K 15/2016 vp)

Hallituksen vuosikertomuksessa valtion taloudellinen asema kuvataan aiempaa kattavammin kertomukseen lisätyissä valtion kokonaislaskelmissa ja myös kokonaistaseen ulkopuolisia vastuita kuten takauksia ja takuita eritellään. Hallituksen vuosikertomuksen yhteydessä on käsitelty useita erityisarvioinnin kohteita, joihin kuuluvat harmaan talouden torjunta, verovaje, julkisen sektorin sähköiset asiointipalvelut sekä valtionyhtiöiden riskienhallinta. Edellä mainittujen lisäksi eduskunta on käsitellyt perusteellisesti Savonlinnan opettajankoulutuksen siirtoa sekä Senaatti-kiinteistöjä ja valtion toimitilapalveluja.

Eduskunta antaa opetusministeriölle moitteet siitä, että ministeriö ei ole seurannut Itä-Suomen yliopistolle annetun, Savonlinnan opettajakoulutukseen tarkoitetun kahden miljoonan euron määrärahan käyttöä.

Eduskunta hyväksyi kannanoton, joka velvoittaa hallitusta selvittämään etenkin seutukaupunkien taloudellista elinvoimaisuutta ja pärjäämistä sekä julkisten tehtävien sijoittumista ja vaikutuksia alueiden talouksille joko erillisselvityksenä tai osana laajempaa aluetalouksien kehitysarviota ja raportoivan asiasta eduskunnalle vuoden 2017 loppuun mennessä.

Tulevaisuusvaliokunta

Tulevaisuusvaliokunta järjesti avoimet kuulemiset jakamistaloudesta, strategisen tutkimuksen ja valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan hankkeista, maahanmuutosta sekä tulevaisuustyöstä. Tulevaisuusvaliokunta julkisti raporttinsa Teknologiamurros 2013–2016: Esiselvitys radikaalien teknologioiden kehityksestä 2013 katsauksen jälkeen (TUVJ 1/2016).

Muut asiat

Eduskunta kokoontui keskiviikkona 1.6.2016 naisten äänioikeuden 110-vuotisjuhlaistuntoon. Juhlaistunto toteutettiin ajankohtaiskeskusteluna ja sen teemana oli tasa-arvo yhteiskunnan vakauden ja kehityksen edistäjänä.

Valiokunnat järjestivät 10 avointa valiokuntakuulemista, jotka kaikki lähetettiin suorina verkkolähetyksinä. Lisäksi muina suorina verkkolähetyksinä toteutettiin kaksi tulevaisuusvaliokunnan julkaisu- ja seminaaritulaisuutta, sekä kaikki täysistunnot. Yleisradio televisioi kyselytunnit ja tärkeimmät täysistuntokäsittelyt.

Nuorten parlamentti kokoontui eduskunnassa 15.4.2016. Nuorten parlamentin istuntopäivään osallistui 199 oppilasedustajaa 109 yläkoulusta ympäri maata. Koululaiset ovat valmistelleet kysymykset koulujensa parlamenttikerhoissa. Nuorten parlamentin täysistunto toteutettiin

suullisena kyselytuntina. Oppilasedustajilla oli myös ohjelmassa ajankohtaiskeskustelu aiheesta ”Nuorten hyvinvoinnin tekijät ja nykytila”. Poliitikko nonstop -tilaisuudessa toimittajaoppilaat esittivät kysymyksiä nuorille kansanedustajille. Nuorten ääni -toimitus ja toimittajaoppilaat raportoivat päivän tapahtumista sosiaalisessa mediassa. Päivän päätteeksi puhemies järjesti vastaanoton.

Istuntosuunnitelma viikoille 36—51/2016 (muutokset mahdollisia)

Viikko 36

Tiistai 6.9.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 7.9.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 8.9.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 9.9.2016 klo 13.00

Täysistunto.

Eduskunnan liikunta-aamupäivä torstaina 8.9.2016 klo 9.00 - 13.00

Viikko 37

Tiistai 13.9.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 14.9.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 15.9.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 16.9.2016 klo 13.00

Täysistunto.

Elokuvanäytäntö: Juho Kuosmasen ohjaama Hymyilevä mies, Tennispalatsissa torstaina 15.9.2016 klo 18.30

Viikko 38

Tiistai 20.9.2016 klo 12.00

Täysistunto. Lähetekeskustelu vuoden 2017 talousarvioesityksestä.

Keskiviikko 21.9.2016 klo 10.00

Täysistunto. Lähetekeskustelu vuoden 2017 talousarvioesityksestä.

Torstai 22.9.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti. Lähetekeskustelu vuoden 2017 talousarvioehdotuksesta.

Perjantai 23.9.2016 klo 13.00

Täysistunto. Lähetekeskustelu vuoden 2017 talousarvioesityksestä viedään loppuun.

Valtion vuoden 2017 talousarvioesitys ja siihen liittyvät hallituksen esitykset annetaan eduskunnalle maanantaina 19.9.2016

Viikko 39**Tiistai 27.9.2016 klo 14.00**

Täysistunto.

Keskiviikko 28.9.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 29.9.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 30.9.2016 klo 13.00

Täysistunto.

*PN:n puolueyhmä-, työryhmä- ja valiokuntakokoukset Tukholmassa 26. — 27.9.2016**ETYJ:n syyskokoukset Skopjessa, Makedoniassa 29. — 2.10.2016***Viikko 40****Tiistai 4.10.2016 klo 14.00**

Täysistunto.

Keskiviikko 5.10.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 6.10.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 7.10.2016 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 41**Tiistai 11.10.2016 klo 14.00**

Täysistunto.

Keskiviikko 12.10.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 13.10.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 14.10.2016 klo 13.00

Täysistunto.

*EN:n parlamentaarinen yleiskokous Strasbourgissa 10. — 14.10.2016***Viikko 42****Tiistai 18.10.2016 klo 14.00**

Täysistunto.

Keskiviikko 19.10.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 20.10.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 21.10.2016 klo 13.00

Täysistunto

Eduskunta ja valtioneuvoston kanslia ovat sopineet, että nk. kiireelliset (syysistuntokaudella käsiteltävät) hallituksen esitykset on annettava eduskunnalle viimeistään torstaina 20.10.2016

Eurooppa-neuvosto 20. — 21.10.2016

IPU:n 135. yleiskokous Genevessä 23. — 27.10.2016

Viikko 43

Tiistai 25.10.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 26.10.2016 klo 14.00

Täysistunto. Oppositioryhmien vaihtoehtobudjettien lähetekeskustelu.

Torstai 27.10.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 28.10.2016 klo 13.00

Täysistunto.

Erikoisvaliokuntien lausunnot talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle viimeistään 24.10.2016

Ei täysistuntoja 31. — 6.11.2016

Pohjoismaiden neuvoston istunnot Kööpenhaminassa 31. — 3.11.2016

Viikko 45

Tiistai 8.11.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 9.11.2016 klo 14.00

Täysistunto. Lähetekeskustelussa vuoden 2016 kolmas lisätalousarvioesitys.

Torstai 10.11.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 11.11.2016 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 46

Tiistai 15.11.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Keskiviikko 16.11.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 17.11.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 18.11.2016 klo 13.00

Täysistunto.

Naton parlamentaarinen yleiskokous Istanbulissa 18. — 21.11.2016

Viikko 47**Tiistai 22.11.2016 klo 14.00**

Täysistunto. Lähetekeskustelussa vuoden 2017 talousarvioehdotusta täydentävä esitys.

Keskiviikko 23.11.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 24.11.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 25.11.2016 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 48**Tiistai 29.11.2016 klo 14.00**

Täysistunto.

Keskiviikko 30.11.2016 klo 14.00

Täysistunto.

Torstai 1.12.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 2.12.2016 klo 13.00

Täysistunto.

Viikko 49**Keskiviikko 7.12.2016 klo 14.00**

Täysistunto.

Torstai 8.12.2016 klo 16.00

Täysistunto. Suullinen kyselytunti.

Perjantai 9.12.2016 klo 13.00

Täysistunto.

Itsenäisyyspäivä tiistaina 6.12.2016

Viikko 50**Tiistai 13.12.2016 klo 14.00**

Täysistunto.

Keskiviikko 14.12.2016 klo 12.00

Täysistunto. Budjetin palautekeskustelu.

Torstai 15.12.2016 klo 10.00

Täysistunto. Budjetin palautekeskustelu. (Täysistunnossa tauko kansliatoimikunnan ja eduskuntaryhmien kokouksia varten klo 12.00 - 16.00). Suullinen kyselytunti klo 16.00 - 17.00. Budjetin palautekeskustelu.

Perjantai 16.12.2016 klo 10.00

Täysistunto. Budjetin palautekeskustelu. (Täysistunnossa tauko suuren valiokunnan kokousta varten klo 13.30 - 15.00). Budjetin palautekeskustelu jatkuu.

Viikko 51**Maanantai 19.12.2016 klo 12.00**

Täysistunto. Budjetin palautekeskustelu.

Tiistai 20.12.2016 klo 10.00

Täysistunto. Budjetin palautekeskustelu.

Keskiviikko 21.12.2016 klo 10.00

Täysistunto. Budjetin palautekeskustelu.